

Vergaderjaar 2014–2015

33 763

Toekomst van de krijgsmacht

Nr. 58

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2014

Hierbij ontvangt u de periodieke voortgangsrapportage over de maatregelen uit de beleidsbrief 2011 (Kamerstuk 32 733, nr. 1). Daaraan is nu toegevoegd de rapportage over de maatregelen uit de nota *In het belang van Nederland* (Kamerstuk 33 763, nr. 1). U ontvangt deze rapportage twee keer per jaar, bij de begroting en in het jaarverslag. Met deze brief doe ik tevens de toezegging gestand uit het algemeen overleg sourcing van 26 maart jl. (Kamerstuk 31 125, nr. 27), over de invulling van de taakstelling van € 48 miljoen op de apparaatsuitgaven.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert

Deel 1: Maatregelen 2011

Spoor 1 Bestuur

De meeste reorganisatietrajecten, waaronder de staven van de defensie-onderdelen, zijn in 2013 voltooid. Het restant van de reorganisaties zal volgens planning later dit jaar en in 2015 worden voltooid. Vooruitlopend op de evaluatie van de reorganisaties is besloten de verantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid te beleggen bij de Hoofddirecteur Personeel, onder meer vanwege de verwevenheid met het overleg met de centrales van overheidspersoneel.

Spoor 2 Ondersteuning

Eerder voltooide maatregelen

- Materieellogistiek
- Opleidingen (zakgeldregeling)
- Ceremonieel
- Postverzorging
- Afzien van aanschaf vaartuij (KMar)
- Kazernellogistiek
- Informatievoorziening – gedeelte oprichting JIVC
- Militaire muziek
- Combineren functies (sportinstructeurs)
- VIP-vervoer
- Operationele kennis

Personeelslogistiek

De verdere concentratie van uitvoerende P&O-taken in de Divisie Personeel & Organisatie Defensie (DPOD) bij het CDC wordt in twee fasen doorgevoerd.

In de eerste fase in 2013 zijn de P&O-capaciteiten gebundeld in enkele nieuwe uitvoeringsbedrijven en de staf DPOD. De tweede fase betreft de doorontwikkeling van de DPOD om de opgelegde reducties te behalen. De doorontwikkeling van de DPOD is ingezet en deze wordt eind 2015 voltooid. Voor deze fasering is gekozen zodat de DPOD eerst de andere reorganisaties operationeel kan ondersteunen.

Aanpassing vullingspercentage

In 2012 en 2013 zijn niet alle functies gevuld. Met deze voorziene ondervulling is een tijdelijke besparing behaald. De maatregel is voltooid.

Reservisten

Om de flexibiliteit op personeelsgebied te vergroten en bovendien de maatschappelijke verankering te versterken, zal in de toekomst slimmer en meer gebruik worden gemaakt van reservisten. In april 2014 is een eerste bijeenkomst gehouden voor werknemers van de rijksoverheid om te spreken over de motivatie van de reservist en praktische belemmeringen bij inzet. Momenteel wordt overleg gevoerd met de centrales van overheidspersoneel over de knel- en zorgpunten uit het rapport «Reservepersoneel en sociale zekerheid» (Rapport Pols). De reservistennota zal voor de begrotingsbehandeling in november worden aangeboden.

Informatievoorziening

De maatregel bestaat uit meerdere delen: de oprichting van het Joint IV Commando (JIVC), een korting op de werkplekdiensten en sourcing van delen van de IV/ICT-dienstverlening. De oprichting van het JIVC maakt deel uit van de reorganisatie van de DMO, die in november 2013 is gerealiseerd. In april jl. is de nieuwe werkpleknormering vastgesteld. De verwachting is dat vanaf 2016 aan de werkpleknormering wordt voldaan en dat daarmee dit deel van de maatregel kan worden afgesloten. Bij het uitwerken van de maatregelen in de IV/ICT, zal deze norm ook worden ingepast. Over de stand van zaken van de sourcing van IV/ICT wordt de Kamer via de voortgangsrapportage sourcing geïnformeerd.

Defensie heeft onderzoek laten doen naar de staat van de IV/ICT. Maatregelen zijn nodig. Er is een plan van aanpak opgesteld (Kamerstuk 31 125, nr. 41) voor de modernisering van de ICT-infrastructuur, de herijking van het sourcingtraject, een toekomstvisie IV/ICT en de herziening van de governance. Door deze ontwikkelingen is de maatregel uit 2011 achterhaald.

Control & Audit

De reorganisatie van de controlfunctie behelst een herinrichting, een verdere professionalisering van de functie en een verkleining van het personeelsbestand. Deze maatregel is verwerkt in de diverse reorganisatieplannen. De nieuwe directies Financiën & Control zijn eind 2013 opgericht. De reorganisatie van de controlfunctie is hiermee voltooid. De reorganisatie van de auditfunctie is voltooid per 1 juni 2013 en tegelijkertijd is de Audit Functie Defensie opgericht. Op 1 april 2014 is de Audit Functie Defensie overgegaan naar de Audit Dienst Rijk. De maatregel is daarmee volledig voltooid.

Infrastructuur

Voor de uitvoering van maatregelen in het vastgoeddomein is een Herbeleggingsplan Vastgoed Defensie opgesteld. De Kamer ontvangt twee keer per jaar in de rapportage vastgoed informatie over voortgang hiervan. Deze maatregel zal daarom niet meer in deze rapportage worden opgenomen.

Opleidingsveld

De maatregelen in het opleidingsveld zijn bijna allemaal voltooid. Zo benut Defensie de civiele certificering van functieopleidingen, de Leergang Topmanagement Defensie is opgeheven en het opleidings- en trainingsveld is heringericht. Het aanbod van studierichtingen bij de Nederlandse Defensie Academie (NLDA) is verkleind tot drie bacheloropleidingen. Hiermee wordt schaalvoordeel behaald. De maatregelen zijn per defensieonderdeel verwerkt in de financiële en formatieve kaders. Over de wijze van uitvoering van de maatregel om militairen langer op functie te laten zitten, vindt nog overleg met de centrales van overheids-personeel plaats.

Gezondheidszorg

Deze maatregel behelst de concentratie van reguliere zorgcapaciteiten bij de Defensie Gezondheidszorg Organisatie (DGO) van het CDC en de verankering van operationele elementen bij de operationele commando's. Als gevolg van een verschil van inzicht met de centrales van overheids-personeel over het voorzieningsniveau van de gezondheidszorg bij

Defensie, hebben vijf onderdelen van de DGO vertraging opgelopen in het reorganisatietraject. Het ging om de eerste- en tweedelijns zorg, de tandheelkundige zorg, het Instituut Defensie Geneeskundige Opleidingen en het Coördinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid. Het Militair Geneeskundig Logistiek Centrum is inmiddels volgens plan gereorganiseerd. Door de vertraging zijn het CZSK, het CLAS en het CLSK genoodzaakt hun oude medische organisaties langer in stand te houden. Na bemiddeling van luitenant-generaal b.d. Leijh is er overeenstemming bereikt tussen Defensie en de centrales van overheids-personeel over het voorzieningenniveau. Het reorganisatietraject DGO heeft inmiddels een doorstart gemaakt. Er is een aanvang gemaakt met de uitwerking en verwerking van de adviezen in de reeds voorliggende reorganisatieplannen.

Bladen en media

Defensie heeft het aantal interne bladen teruggebracht tot de Defensiekrant en één maandblad per defensieonderdeel. Als tweede stap zijn deze resterende bladen begin 2014 allemaal gedigitaliseerd. Deze maatregel is daarmee voltooid.

Traditiekamers

De verkleining van de traditiekamers en hun collecties maakt deel uit van het project Nationaal Militair Museum. De uitvoering zal nog enkele jaren in beslag nemen. De opgedragen financiële reductie is verwerkt in de begroting.

Poolen operationele wielvoertuigen

Defensie richt een pool in van operationele wielvoertuigen. Er wordt gewerkt aan een mechanisme zodat eenheden tijdig over de juiste voertuigen (kwalitatief en kwantitatief) kunnen beschikken. De eerste resultaten daarvan worden niet eerder dan begin 2015 verwacht en zijn mede bepalend hoe dit concept defensiebreed kan worden ingevoerd.

Poolen civiele voertuigen

Defensie heeft eind 2013 het aantal civiele dienstauto's met 1.200 stuks teruggebracht. Daarnaast versobert Defensie het voertuigenassortiment. Door de inrichting van centrale regievoering en de onderbrenging van de civiele voertuigen in decentrale pools, ontstaat inzicht in de bezettings- en benuttingsgraad van de voertuigen en kunnen deze doelmatiger worden ingezet. Tevens biedt dit mogelijkheden tot verdere schaalvoordelen op het gebied van verwerving en instandhouding. De uitvoering van de maatregel wordt naar verwachting medio 2015 voltooid, enkele maanden later dan oorspronkelijk voorzien.

Operationele catering

Defensie beperkt zowel het voorzieningenniveau als het voortzettingvermogen van de capaciteit voor operationele catering. Het CLAS voert voortaan centraal (als *single service manager*) de operationele catering voor grondgebonden operaties uit. In 2013 is de eerste fase daarvan voltooid. De doorontwikkeling zal naar verwachting in 2014 worden voltooid.

Afname militaire politietaken KMar

De afname van het aantal eenheden, functies en locaties bij Defensie gaat gepaard met een afname van de capaciteit voor de militaire politietaak. De reorganisatie van de Militaire Politie Dienst van de KMar is voltooid. Sinds begin 2014 komt de capaciteit van de Militaire Politie Dienst overeen met de per operationeel commando vereiste (gereduceerde) capaciteit. Met de overige militaire politiecapaciteit kunnen de andere diensten worden gewaarborgd. De maatregel is daarmee voltooid.

Spoor 3 operationele capaciteiten

Eerder voltooide maatregelen

- Luchtverdediging (Stinger)
- Aanpassing capaciteiten CLAS (MRAT, GLVD, OOCL)
- Lucht- en raketverdediging (Patriot)
- Grondgebonden vuursteun
- Reductie constructiegeniecapaciteit
- Opheffing artillerie ondersteuningsbatterij
- Inlichtingen & veiligheid
- Internationale samenwerking (functies)

Duits-Nederlands legerkorps

De reorganisatie zit in de laatste fase. Na goedkeuring door de centrales van overheidspersoneel in het najaar van 2014 kan deze maatregel worden voltooid.

Afstoten operationele wapensystemen

In de beleidsbrief is aangekondigd dat diverse operationele capaciteiten gedeeltelijk of volledig zullen worden afgestoten. De volgende systemen zijn inmiddels verkocht, ontmanteld, gebruikt voor reservedelen, of op andere wijze van de sterkte afgevoerd: het bevoorradingschip Zuiderkruis (ontmanteld), negentien F-16»s (waarvan vijftien verkocht en vier logistieke reserve), een DC10 (ontmanteld met behoud van reservedelen), een Patriot-batterij (logistieke reserve), 40 Fennek-voertuigen (logistieke reserve), drie van de zes pantserhouwitsers (logistieke reserve) en 102 tanks (100 verkocht en twee ten behoeve van musea).

Een aantal systemen is nog niet volledig afgestoten. De vier mijnenjagers en de vijftien resterende tanks staan nog in de verkoop, evenals drie van de zes pantserhouwitsers. Met de begroting 2015 zal Defensie de Cougar-helikopters weer in gebruik gaan nemen en komt de maatregel om deze af te stoten te vervallen.

Deel 2: Maatregelen 2013

De opbouw van dit deel volgt het overzicht dat is opgenomen in de bijlage van de brief met de gevolgen van de begrotingsafspraken voor de nota «In het belang van Nederland» van 25 oktober 2013 (Kamerstuk 33 763, nr. 7).

Maatregelen CZSK

Flexibel bemannen

De vereiste reorganisatie wordt gefaseerd doorgevoerd. Eerst worden de bemanningen van de operationele eenheden gereduceerd in 2015.

Vervolgens worden de bemanningen tijdens onderhoudsperioden in de periode 2015 – 2018 efficiënter ingericht. De maatregel ligt daarmee op schema.

Reductie bemanning JSS

In verband met de beproevingsfase, waarin alle functionaliteiten van het schip moeten worden beproefd, wordt de oorspronkelijke bemanning nu nog gehandhaafd. Het reorganisatietraject naar de gereduceerde basisbemanning zal tot medio 2015 duren, waarna het schip conform taaktelling met gereduceerde bemanning in dienst wordt gesteld.

Afstoten kazerne Rotterdam

Het Mariniers Opleidingscentrum blijft in Rotterdam en de Van Ghentkazerne blijft open. De afspraken met de gemeente Rotterdam, de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en het Ministerie van Veiligheid en Justitie zijn vastgelegd in een bestuurlijk akkoord dat in beginsel voor 25 jaar geldt. Op 5 maart jl. bent u daarover geïnformeerd (Kamerstuk 33 763 nr. 37). Deze maatregel is daarmee vervallen.

Afstoten kazerne Texel

De reorganisatie is in voorbereiding. De voor de verhuizing benodigde infrastructuur op de Nieuwe Haven wordt eveneens voorbereid. De maatregel ligt daarmee op schema. De doelstelling is om eind 2015 gereed te zijn.

Maatregelen CLAS

Omvormen 13 Gemechaniseerde Brigade

De omvorming van de 13e brigade naar een gemotoriseerde brigade verloopt volgens plan. In augustus 2014 is begonnen met een compagnie die als pilot functioneert bij het 17 Pantserinfanteriebataljon. Deze pilot wordt begin 2015 geëvalueerd waarna de uitkomsten betrokken worden bij de omvorming van de overige twee compagnieën in 2015. Als gevolg van de maatregel worden 44 CV-90»s ter afstoting aangeboden. Over de verkoop hiervan zijn onderhandelingen met Estland gaande, die naar verwachting in december 2014 tot een contract zullen leiden (zie Kamerstuk 27 830, nr. 137 van 1 oktober 2014).

Maatregelen CLSK

Afstoten AOCS Nieuw Milligen

Defensie bestudeert samen met de Luchtverkeersleiding Nederland de fasering en invulling van co-locatie van het grootste deel van de militaire luchtverkeersleiding op Schiphol. Ook is begonnen met de voorbereiding voor de overdracht van een aantal taken van de militaire luchtverkeersleiding naar het Maastricht *Upper Area Control Centre* van Eurocontrol. Voor enkele overige elementen (onder meer de gevechtsleiding, de Nationale Datalink Management Cell en een deel van de School of Aircontrol) wordt nog onderzoek gedaan waarvan de uitkomst in de tweede helft van 2014 wordt verwacht.

Afstoten Gulfstream

Defensie behoudt behoefte aan snel en flexibel transport naar missiegebieden. De Gulfstream wordt daarom later afgestoten. Tot die tijd kan de

Gulfstream, net als in de huidige situatie, ook voor regeringsvluchten worden ingezet.

Reductie vliegers F-16

Deze maatregel is volledig doorgevoerd en voltooid.

Internationale samenwerking luchttransport

Nederland heeft de leiding over het EU-project om in internationaal verband gezamenlijk *Multi Role Tanker Transport*- vliegtuigen (MRTT) te verwerven. Hierover ontvangt u informatie in het Materieel Projecten Overzicht (MPO) onder het project Internationale strategische tank- en luchttransportcapaciteit. Deze maatregel zal daarom niet meer via deze rapportage worden gevolgd.

Maatregelen KMar

Politieoptreden KMar en militaire politietaken

Beide maatregelen zijn samengevoegd onder de titel «Invoering Informatie Gestuurd Optreden (IGO)». Bij de KMar zal de territoriale indeling van capaciteiten niet langer dominant zijn. In plaats daarvan zal er vanaf 2015 sprake zijn van een mobiele en flexibele benadering die berust op informatiegestuurd optreden (IGO) met een centrale aansturing. De oprichting van een Landelijk Tactisch Commando KMar wordt in het najaar 2014 in gang gezet. De infrastructuur wordt hiervoor ingericht en de aanpassingen aan IV worden onderzocht. De transitie is onderwerp van overleg met de medezeggenschap en de Centrales van Overheidspersoneel.

Maatregelen investeringen

Defensie heeft met de nota «In het belang van Nederland» het investeringsplan aangepast om tot bezuinigingen te komen. De investeringsquote steeg daardoor minder snel tot 20 procent. Bij het begrotingsdebat op 13 november 2013 is toegelicht welke projecten zijn vertraagd of geschrapt als gevolg hiervan (zie Handelingen 2013–2014, nr. 24, item 5 en mijn brief «Ontwikkelingen investeringspercentage Defensie van 2 juli jl., Kamerstuk 33 750-X, nr. 68.». Deze maatregel houdt geen verband met de intensivering van de Ontwerpbegroting 2015, maar is reeds verwerkt in de begroting van 2014 en is daarmee voltooid.

Invulling taakstelling Rijksdienst

Tijdens het algemeen overleg sourcing van 26 maart jl. vroeg de Kamer naar de invulling van de taakstelling van € 48 miljoen op de apparaatsuitgaven. Tijdens het debat naar aanleiding van de nota *In het belang van Nederland* en tijdens de behandeling van de Ontwerpbegroting 2014 heb ik gemeld dat deze taakstelling is belegd bij de ondersteunende onderdelen CDC en DMO alsmede bij de Bestuursstaf¹. De taakstelling is vanaf 2016–2018 ingeboekt in de meerjarige begroting, waarmee deze vanaf dat moment is zeker gesteld. Op basis hiervan nemen CDC, DMO en Bestuursstaf de onderstaande maatregelen. De uitwerking hiervan is gestart. Afwijkingen of onzekerheden zullen in vervolgrapportages worden benoemd.

¹ Alleen op het onderdeel «onderhoud wielvoertuigen» worden ook andere defensieonderdelen geraakt.

Maatregelen intern Defensie

Defensie treft maatregelen onder meer op het gebied van het beter benutten van voorraadlocaties, waardoor overtollige gebouwen of locaties kunnen worden afgestoten. Hiermee worden de exploitatiekosten van het apparaat verlaagd. Ook stuurt Defensie meer op geïntegreerde dienstverlening en minder stafcapaciteit. Verder wordt bezien of de reeds eerder gestarte sourcing-trajecten kunnen bijdragen aan de beoogde besparingen.

Rijksbrede samenwerking

Defensie is betrokken bij de oprichting van het Rijksvastgoedbedrijf met de Directie Vastgoed Defensie en bij rijksbreed categoriemanagement. Opbrengsten hiervan zijn ook verwerkt in rijksbrede business cases. Het Rijksvastgoedbedrijf is per 1 juli 2014 conform planning opgericht. Tevens vindt samenwerking met de Nationale Politie plaats op het gebied van kleding en uitrusting.

Rijksbrede trajecten

In het kader van digitaal werken worden maatregelen genomen die zijn gericht op een verbeterde interne samenwerking en meer doelmatigheid. Zo is een korting voorzien op de dienstreizen. Ook wordt op het gebied van inkoop efficiënter gewerkt, waardoor minder inhuur mogelijk is.

Overige maatregelen

Versterking operationele capaciteit

Een aantal elementen binnen het CLAS wordt versterkt. Het betreft de nieuw te vormen gemotoriseerde brigade, de personele zorg op eenheidsniveau, de ondersteunende organisatie van het Korps Commandotroepen, de Defensie Paraschool en de capaciteit op het gebied van Opleiding & Training (O&T) vooral waar het gemotoriseerd optreden betreft.

Maatregelen vastgoed

Naast de eerder genoemde vastgoedmaatregelen, zal Defensie de vastgoednormen strenger toepassen bij grote objecten zodat de bezetting wordt geoptimaliseerd en het rendement voor medegebruik verbetert. Defensie beoogt het aantal vierkante meters vastgoed met acht procent te verlagen. Daartoe wordt nu een inventarisatie uitgevoerd. Deze maatregel wordt voortaan opgenomen in de voortgangsrapportage vastgoed.